

VOM-Bestuursraad schetst toekomst met maatschappelijke meewind en communicatietaak voor de VOM

Van kennis naar business

Op 9 oktober werd de tweede sessie gehouden van de VOM-bestuursraad (zie Oppervlaktetechnieken van december 2007). Verschillende disciplines buigen zich hier over de positie van het vakgebied oppervlaktebehandeling als essentiële schakel in de voortbrengingsindustrie. De VOM-Bestuursraad is door de VOM opgericht om als klankbord, als platform en als denktank te fungeren voor het bestuur en leden van de VOM. Hieronder volgt een weerslag van de sessie, waarin onder meer de notitie Van Kennis naar Business werd besproken, die speciaal voor de VOM-Bestuursraad was voorbereid door de afgevaardigde van M2i. Ook duurzaamheid en maatschappelijke (on!)wenselijkheid van de oppervlaktetechniek, nota bene grotendeels een verduurzamingsindustrie, kwamen aan de orde.

De notitie Van Kennis naar Business werd ingeleid door *Valorization Manager* Cor Schrauwen van M2i, het innovatieplatform voor High Tech materialen dat in februari van start ging (zie Oppervlaktetechnieken van maart, p. 43, overigens heeft Schrauwen ook zitting in de Redactie Advies Raad van vakblad Oppervlaktetechnieken). Conclusie is dat er voldoende kennis is bij instellingen is, en met een lector (onderzoeksbegeleidende hogeschooldocent –red.) ook bij HBO. Ook de overheid wil wel meewerken. “Er is

een enorme gieter subsidie, maar je moet niet de kiemen wegspoelen.” Vervolgens konden de aanwezigen allemaal vanuit hun expertise naar voren brengen welke aandachtspunten ter hand genomen kunnen worden. Met soms opmerkelijke uitspraken.

LEERSTOEL METAALCONSERVERING

Een leerstoel Metaalconservering bijvoorbeeld, zou een goede mogelijkheid zijn om kennis bijeen te brengen die bedrijven opdoen in de *troubleshooting* en het keten-

overleg. Ook zou het wenselijk zijn als de metaaloppervlaktebehandeling als gezamenlijk vakgebied optreedt, niet als elkaar bestrijdende deelgebieden. Er is namelijk ook een betonwereld en een kunststofwereld. Voor ontwerpers en opdrachtgevers gaat het dan tot op zekere hoogte om uitwisselbare technische mogelijkheden. De oude hartenkreet dat de staalwereld alleen levensvatbaar is bij een gedegen corrosietechnische kennisbasis, kwam zo weer naar voren. Van technische verduurzaming

thema Visie 2009

Evert Nagel Soepenbergh heeft de inrichtingsfase erop zitten: na een lange carrière met vele strategische functies ten dienste van de oppervlaktetechnologie, laat hij een Bestuursraad achter met een fascinerende agenda waarmee ook de jonge generatie aangetrokken zal kunnen worden. Rechts zijn artikel in het jubileumnummer van augustus 2006.

Zelden werd de oppervlaktetechniek zó getraceerd op televisieaandacht als in oktober: VPRO's Tegenlicht bracht zonnecollectoren, zonnefolie (foto) en zonnekrachtspiegels in twee afleveringen van de serie over duurzame energie; National Geographic Channel bracht ook de zonnekrachtcentrales (zie voorpagina van september), daarnaast was de conservering van de deltawerken met zonnerelectiecoating (vanwege het verschil in uitzettingscoëfficiënt van staal en coating) op Discovery Science.

was de brug ook snel gelegd naar ecologische en maatschappelijke duurzaamheid. Er zijn maatschappelijke trends die vanuit het vakgebied van de oppervlaktebehandeling ideaal bediend kunnen worden. Zoals ook bleek in het milieunummer van september, waarvan de oppervlaktetechniek van het voorpagina-artikel in VPRO's Tegenlicht nota bene bijna een eigen thema-aflevering toebedeeld kreeg in de driedelige serie over de toekomstige energievoorziening, in oktober. De overheid heeft de mond vol van duurzaamheid, maar voor een duurzame inkoopende overheid moet de FME zich haast overschreeuwen om de '1001 Klimaatoplossingen' in beeld te krijgen. De klimaatdoelstellingen zijn zelfs eerder haalbaar dan de gestelde termijn van 2020. Maar de industrie staat op bestelling van zijn beschikbare oplossingen te wachten.

Een oud thema dat even dicht op de oppervlaktetechniek ligt als LED-verlichting, zonnecelfolie en energieregulerend glas, is het openbaar aanbestedingsbeleid van conserveerwerk. Dat gebeurt nog vaak op prijs in plaats van op levenscycluskosten. Zeker als maatschappelijke kosten als files door werkzaamheden meegerekend worden, zijn robuustere –maar in eerste aanschaf iets prijziger- oppervlaktetechnieken te verkiezen. Maar de besparing bij de ene infra-afdeling wordt vaak niet als rechtvaardiging aangevoerd voor een iets duurdere uitvoering op kosten van de andere afdeling. Hoewel je daar toch managers voor hebt. Dus de Leerstoel Metaalconservering is iets dat zeker toe te juichen is. En markttrends als de dit

Voor innovatie moeten Technology Push of Market Pull in één lijn liggen.

jaar ingevoerde Performance Standard for Protective Coatings (zie Oppervlaktetechnieken van oktober, Winnaars en voorlopige verliezers, over het Marine Coatings Conference in Hamburg), brengen met eisen als '15 jaar lang in goede staat verkerende beschermingslaag' thema's naar voren. Het voorstellen van corrosiegedrag en het afwentelen van verantwoording naar de uitvoerende metaalconserveerder zijn dan aan de orde. Ketensamenwerking is dus meer dan ooit belangrijk: het gaat ook om ontwerpaspecten, toegankelijkheid, inspecteerbaarheid, afspraken over oplevering... kortom de toeleveringskwaliteit en niet zozeer de spuitkwaliteit. Hiermee werd dus de inzet van Mzi Van Kennis naar Business onderschreven door de aanwezigen.

SUBSIDIES VOOR DE INNOVATOR OF VOOR DE INTERMEDIAR?

Ook de opmerking over de gieter met subsidies vond weerklank. Bij innovatie is per definitie niet te beloven hóé die innovatie bereikt wordt. Eigenlijk moet de subsidieverstrekker dus een forse dosis vertrouwen durven geven om een aanvraag voldoende vaag te laten blijven. Onvolledige voorspelbaarheid van de uitkomst is immers inherent aan het innovatieve karakter. En subsidies moeten niet het doel van de intermediair zijn die ze voor de oppervlaktebehandelaar

aanvraagt. "Kijk uit met wie je samenwerkt, de aanvrager moet zich niet in het project schrijven als uitvoerder want dan gaat ie de uren wegboeken terwijl de industriebedrijven dan met lege handen staan" zo was een klemmende waarschuwing. Als de vakvereniging zelf aanvrager is, dan is uitvoerende deelname juist weer ideaal, vanwege de wisselwerking met de andere verenigingstaken en het gegeven dat er dan een inhoudelijke afrekening is, namelijk door de ledenvergadering. Overigens was een confronterende aanvulling op bovenstaand visie, dat voor een algemeen investeringskrediet de directeur zelf naar een bank gaat... maar voor een innovatiesubsidie volstaat vaak een bezoek van een regeland adviseur aan het middenmanagement. Het is dus ook een kwestie van het beeld dat een industriebedrijf zelf heeft van kennisontwikkeling en externe ondersteuning. Een wat bedroevende vaststelling was, dat veel innovaties die op congressen vertoond worden, zeker in de galvanowereld, nauwelijks opvolging in de industrie krijgen. Hoewel het Pulse Plating (zie de nabeschouwing van de KP*OT Dag van de Oppervlaktetechnologie in de rubriek Technologie) daar weer een positiever beeld van geven. Overigens werd ook opgemerkt dat de galvano-industrie zodanig achter de broek gezeten is met allerhande milieuplichtingen, dat de rek er ook daardoor grotendeels uit is om ook nog eens tot innovaties te komen.

ONTKLEDING, COMMUNICATIE

De *cradle-to-cradle*-benadering die de >>

De oude hartenkreet dat de staalwereld alleen levensvatbaar is bij een gedegen corrosietechnische kennisbasis, kwam weer naar voren. Van technische verduurzaming was de brug ook snel gelegd naar ecologische en maatschappelijke duurzaamheid.

>> laatste tijd in opmars is, brengt de vraag naar de verwijdering van deklagen op de agenda. C-to-C gaat verder dan de levenscyclus van-de-wieg-tot-het-graf: het behelst een totaalconcept in ontwerp en ketenafstemmingen inclusief hergebruik en recycling van alle samenstellende materialen en componenten van een object. Materialen die bij recycling hun oorspronkelijke eigenschappen evenaren, hebben natuurlijk baat bij de C-to-C-gedachte, en staal is bij uitstek zo'n materiaal. Dan zal de verwijdering van de deklaag navenant belangrijker worden. Energiebalansen van producten zullen dan ongetwijfeld ook meespelen. Het uitgangspunt "kunststof is uitgestelde olie", met andere woorden voor kunststof hoeft je niet zo krap te kijken want dat valt weg ten opzichte van de enorme fossiele brandstofverbruiken, is eigenlijk maatschappelijk niet goed houdbaar meer.

Communicatie is belangrijk: aan de markt vertellen wat de mogelijkheden zijn. Vaak zijn MKB-bedrijven zó hard aan het werk en redden ze zich met praktische oplossingen, dat ze er niet aan toe komen de vragen naar oorzaken of nieuwe benaderingswijzen te formuleren. Anderzijds: kennisinstututen kunnen kennis genereren maar moeten niet de vraag dirigeren. In de technologieontwikkeling wordt het onderscheid gemaakt tussen aanbod- en vraaggedreven innovaties, ofwel *Technology Push* of *Market Pull*. *Technology Push* is in ons vakgebied vooral door

milieu- en energieoverwegingen ingegeven. De *Market Pull*-factoren zijn versnipperd aanwezig, met allerlei verschillende wensen en deelplatformpjes om ze te kanaliseren, dus zijn er geen zwaartepunten die werkelijk iets in beweging zetten. Voor innovatie moeten *Technology Push* en *Market Pull* in één lijn liggen.

De vraag kan wel degelijk uit de industrie komen: voor voertuigen en vliegtuigen staan lichtgewicht hogesterktematerialen toenemend in de belangstelling, zoals magnesium en kunststofcomposieten. Demontage en hergebruik zijn in de automobielsector al langer een thema. Overigens werd ook opgemerkt dat de galvano in de Benelux een trekker als de Duitse auto-industrie mist.

GLAS, ZONNE-ENERGIE, NANOTECHNOLOGIE, ZELFHERSTELLELENDE MATERIELEN

Met een inmiddels grotere productiesector voor de zonne-energiecomponenten dan voor autoproduktie in Duitsland, tegen de achtergrond van de huidige recessie in de duurzame consumptiegoederen, is een opschaling van de Nederlandse zonne-energiesector een mogelijke 'technologietrekker' (zie Nieuws uit de Markt voorin deze editie: Samenwerkig Corus en Dyesol voor zonneceltechnologie; Presentatie Zonnekrachtboek op Industriebeurs Den Bosch; CSP Expo 2008: debuut bereikt zijn doel; en zie Opper-

vlaktechnieken van september, p. 37 over het glascoatingscongres te Veldhoven: de zonnecelfolie Helianthos van Nuon, ontwikkeld door onder meer AKZO Nobel en TNO-red.).

Uiteraard konden de thema's nanotechnologie en zelfherstellende materialen en deklagen niet onvermeld blijven (vakblad Oppervlaktechnieken komt daar in latere edities op terug op basis van nabeschouwingen van Nanotechnologie in der Lackpraxis en het congres Self Healing Materials te Gouda, beiden in oktober).

Behalve de eveneens onmisbare opmerkingen over het belang van jonge instroom voor doorgaande innovatie, was er nóg een kwestie van personele aard: bestuursraadvoorzitter Evert Nagel Soepenbergr zwaaide af. Bij zijn aantreden had hij al aangegeven de post te bekleden voor de eerste sessies, dus de opstartfase. Helaas is ook hier sprake van "ontkleding", want ten tijde van de vergadering was nog geen opvolger gevonden, waardoor de positie dus momenteel niet meer bekleed is. Uit bovenstaande moge echter blijken, hoezeer het een fascinerende en leerzame functie betreft, zodat bij de volgende sessie in april ongetwijfeld een nieuwe voorzitter (M/V) aangetreden zal zijn.

Bij conserveerwerk is steeds meer de totale toeleveringsprestatie van de conserveerder van belang, inclusief ketenafstemming en meerjarenverantwoordelijkheid. Langdurige bescherming en hoge applicatiekwaliteit zijn slechts vanzelfsprekende aannames.

